

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke Vaša naslova za dan, ko poteče. V teh časih splošne, ena cen, potrebuje list v lovanje. Skušajte imeti naprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 14 — Štev.

NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 20, 1944 — ČETRTEK, 20. JANUARJA, 1944

VOLUME LII. LETNIK LII.

RUSI ZMAGUJEJO NA CELI ČRTI

Rdeča armada je v svoji velikanski petdnevni ofenzivi razbila silovite nemške utrdbe pred Leningradom in razbila 7 nemških divizij. Kot pravi Moskva, je bilo v teh bojih ubitih nad 20.000 Nemcev in Rusi so osvobodili nad 160 mest, trgov in vasi.

Stalin je v svojem dnevnem povelju oznanil velike zmage okoli Leningrada, pozneje poročila po radio pa so poročala, da je rdeča armada pričela eno največjih svojih ofenziv, ki ima za cilj, da stre nemško oblegano Leningrada ter napravi pot za prodiranje proti Baltiku.

Stalin je rekel, da je rdeča armada premagala sedem nacističkih infanterijskih divizij nad 100.000 mož južno od Oranienbauma, 15 milj zapadno od Leningrada in od Pulkova, 10 milj južno od carske prestolice.

Sovjetsko vojno poročilo tudi omenja tretjo ofenzivo na fronti pri Leningradu in pravi, da je armada generala Kirila A. Medvedkova v okolici Novgoroda, 100 milj južno od Leningrada vdrla v nemško črto nad 18 milj na 31 milj dolgi fronti ter osvobodila nad 80 obljudenih krajev.

Na frontah pri Oranienbaumu in Pulhovem je armada generala Leonida A. Govorova napredovala nad 12 milj na 25 milj dolgi fronti ter osvobodila nad 80 obljudenih krajev.

Moskovska poročila v prvi vrsti naznanjajo velike zmage na severu, pa omenjajo tudi generala Vafantina, čegar armada se bori v Dnjeprovem kole-

ni, kjer feldmaršal von Manstein silovito napada s tanki, toda Rusi uspešno odbijajo vse napade. Rdeča armada je dolgo čakala, da vdari na Nemce pri Leningradu. Pred enim letom so Rusi zlomili nemški obroč okoli Leningrada, ki pa je bil še vedno izpostavljen ognju nemških topov. Celo leto je rusko vrhovno poveljstvo pošiljalo v mesto vojske in municije. Preteklo soboto pa je ta armada vdarila in pričela svojo mogočno ofenzivo, v katero je vrgla vse, kar je imela na razpolago, težke topove, bombe, granate in aeroplane, ki so v gostih jatah letali nad sovražnikom. Tudi bojne ladje v Finskem zalivu pomagajo kopni armadi.

Nemci pred Leningradom so bili zakopani 29 mesecev. Nastanjeni so bili globoko pod zemljo v prostorih iz jekla in cimenta. Kako se je pričel napad od Oranienbauma, poročila vest iz Moskve, ki pravi: "Zemlja je vrela na daljavo — več kilometrov in se je dvigala v curkih. Zemlja je letela v zrak od topovskih izstrelkov. Minska polja so eksplodirala."

Nemški ujetniki so bili tako omanjeni, da niso mogli govoriti. ka Churchilla in s tako resnimi besedami, da je vsakdo razumel, da je Anglija tudi pripravljena prelomiti diplomatske odnose s Španjo. Londonski popoldanski listi so obširno pisali o nenavadno ostrih besedah vnanjega ministrstva.

Eden je to svarilo izrekel v poslanski zbornici ob navzočnosti ministrskega predsednika. ke prodri do dve milj. Nemci poročajo, da so Anglezji pričeli ofenzivo z več divizijami in da se boji nadaljujejo. Fronta ob Gargliano je počivala skoro poltudi mesec in sedanji napad je bil izveden na treh različnih krajih in sicer pri Argentu blizu obrežja, drugi pri mostu Capua-Rim železnice čez Gargliano, tretji pa blizu vasi Suio nekaj milj dalje v notranjosti Italije.

Angleski radio poroča, da so Anglezji čez Gargliano prepekljali tudi tanke ter so od re-

Nemške izgube v Bosni 3-krat večje kot Osvobodilne armade

London, 18. jan. — Radijsko poročilo iz Kaira se glasi, da so jugoslovanski partizani utrpeli tekom zadnjih težkih bojev proti nacim kakih pet tisoč izgub, kar je za Titovo vojsko že precej občutna izguba.

Poročilo tudi navaja, da so bili zajeti dokumenti, ki so navajali nemške številke izgub v tekoči ofenzivi v Jugoslaviji in posebno v Bosni in te številke kažejo, da so nemške izgube trikrat večje kot partizanske.

Kako težko in naporno je bojevanje partizanov, ki nimajo na razpolago velikih zalog živil in materijala, je razvidno iz dejstva, da ho morali pobiti večino svojih konjev za hrano armade in niso mogli potem odpeljati s seboj težke vojne opreme, ko so se na nekaterih mestih umaknili.

Nemci zasedli otok Brač

Poročilo iz Titovega gl. stana se glasi, da so nemški marini zasedli otok Brač ob dalmatinskem obrežju, južno od Splita. Zavzeli so tudi pristanišče Omis ob ustju reke Cetinje. Za zavzetje obeh točk so plačali s težkimi žrtvami pravi poročilo.

Partizani so v zadnjem oktobru odbili napad Nemcev na Brač in pred nedolgo je bilo iz Titovega gl. stana sporočeno, da so njegove sile očistile Cetinjsko dolino nacijev. Nemci pa so sedaj očitno ponovno utavali proti tej važni točki, z namenom, da dobe kontrolo nad dolino reke Cetinje.

Poročilo angl. vojnega tajnika

Sir James Grigg angleški vojni tajnik je povedal pred nižjo zbornico, da se od začetka decembra preteklega leta vrši neprestano bojevanje proti Nemcem na celem ozemlju Jugoslavije, izvzemši vzhodno Srbijo. Partizani, je dejal tajnik, zadržujejo v Jugoslaviji v aktivnem bojevanju najmanj 125.000 mož nemške armade.

Zavezniki zalagajo partizansko armado z vojnimi materiali v toliko kolikor to dovoljuje vojne ozir. vojaške in druge okolščine, je dejal sir Grigg, ki je tudi rekel, da imajo zavezniki vedno zvezo s partizansko vojsko potom vojaških misij in svetovalnih častnikov.

Kongresni odsek odložil razpravo o predlogi splošne mobilizacije delovnih sil

Washington, 18. januarja. — Predloga za sprejetje zakona, po katerem bi bila uvedena obvezna služba za vse dela zmožne državljanke in državljanke od 18 do 65 let starosti, je bila po kongresnem odseku, ki ima v področju to stvar, potisnjena na stran in razprava o tem je s tem odložena na negotov čas.

Načelnik odseka Andrew J. May (dem. Kentucky) je dejal, da kongresni odsek za vojaške zadeve, ki je položil zadevo na polce, še ni s tem d ocela zavrgel predloge, kar bi pomenilo, da morda pride na vrsto za debatiranje v kongresu kdaj pozneje.

Kot je znano je predsednik Roosevelt v svojem govoru kongresu priporočal, da sprejme-

NEMŠKA GROZODEJSTVA NAPRAM JUGOSL. UJETNIKOM NA NORVESKEM

Strašne razmere v nemškem ujetniškem taborišču na Norveškem. — Od 30.000 jugoslovanskih ujetnikov, jih je ostalo živih baje samo 800.

Stockholm, 16. januarja. (ONA). — Jugoslovanski partizani, ki so se nahajali v nekem norveškem ujetniškem taborišču in so uspeli pobegniti na Švedsko, poročajo tukaj, da so danes le še malokateri jugoslovanski ujetniki ostali živi — od približno 30.000 mož, katere so Nemci privedli na Norveško, jih baje živi komaj še približno 800.

To svojo izjavo so podali na shodu, ki je bil prirejen v šolskem poslopju v Viggyholmu, blizu Stockholma, pod pokroviteljstvom švedske delavske federacije, in iz dovoljenjem švedskih vladnih uradov.

Na shod je prišlo 50 jugoslovanskih ujetnikov, ki so bili pobegnili iz Norveške. Vsi so pristaši partizanske armade maršala Tita, ter so poslali na govorniški oder delegate, ki so opisovali strahovito postopanje Nemcev napram ujetnikom. V tej skupini so se nahajali Srbi, Hrvati, Slovenci, Črnogorci in Macedonci, vseh veroizpovedani, rimski katoliki, protestanti in mohamedanci.

Pripravljali so, da so nemške SS-čete, ki so bile na straži v taboru, hladnokrvno streljale na ujetnike, katere so uporabljali za tarče. Večkrat so poglani ujetnike v neko jezero, kjer so v vodi plavali kosi ledu, ter jih potem tako pokosili s strojnimi.

Eden od mohamedancev je pripovedoval, da je videl na-

Počastitev spomina Jurija Kržanica v Moskvi

Začetkom januarja nam je bil poslan brzojav iz Moskve, v katerem opisuje Fjodor Kanstantinov proslavni večer tekom katerega je bil po Vseslovanskem odboru v Moskvi počaščen spomin rojstva Jurija Kržanica, velikega Jugoslavana in hrvaškega rodoljuba, ki je bil rojen pred 325 leti. Brzojavno sporočilo slove:

"Vseslovanska novinarska služba vam pošilja poročilo poročevalca Konstantinova o proslavi v spomin Jurija Kržanica. Velika prirediteljstva v spomin 325-letnice rojstva Jurija Kržanica se je vršila 29. decembra 1943 v Moskvi, pod avspicijami Vseslovanskega odbora. Gostje na tej proslavi so vključevali predstavnike vseh slovanskih ljudstev in sicer pisatelje, znanstvenike, novinarje, ter druge javne osebnosti.

"Boris Datsink, mlad ruski zgodovinar, je govoril o življenju in delovanju Jurija Kržanica. Tekom svojega zanimivega govora je podal Datsink v širokem obsegu karakterizacijo tega vrelga pobornika ideje za medsebojno prijateljstvo slovanskih ljudstev.

"Jurij Kržanič, ki je bil odličen mislec 17. stoletja, je bil pisatelj, kateri je prvi sestavil program skupne borbe za neodvisnost slovanskih ljudstev. Junij Kržanič je posvetil celo svoje življenje delovanju za vresničenje tega programa. — Prevajal je znanstvene knjige v svoj materin jezik ter zbiral in oblikoval slovanske slovnice, da pomaga tako prepričati

Ženska enakopravnost v Ameriki

V nekaterih državah še vedno obstajajo postavbe, ki diše po puritanizmu in to posebno z ozirom na pravice žensk. V "Timesu" je bilo pred kratkim pisano, da ima n. pr. država South Carolina postavbo, po kateri lastuje mož obleko svoje žene.

Pa to je le ena od mnogih, ki jih je najti v drugih državah unije. Zgodnji ameriški kolonisti so uvedli matrikator postavbo po načinu starega sveta iz katerega so se preselili v Ameriko. V državi Kentucky sme mož zapustiti svojo ženo, če pije, ter tudi dobi na tej podlagi ločitev zakona, a nasprotno pa žena ne more dobiti zakonsko ločitev od moža pijanca razen ako more dokazati aktualno, da njegovo pijančevanje nese dol premoženje ali pa ako vsled pijančevanja mož ne podpira svoje družine.

V državi Oklahomi imajo zakon, ki prepoveduje ženskam izvolitev v visoke javne urade. V državi New Jersey pripada zaslužek žene možu. V Kaliforniji, Floridi in Nevadi ne sme žena imeti trgovine ali česa sličnega na svojo roko, razen ako mož to dovoli ali ako dobi posebno sodnijsko dovoljenje.

V državi New York je skupna lastnina žene in moža v slučaju smrti žene prosta obdavčenja, če pa umrje mož in ostane za njim skupna lastnina njegovi vdovi, tedaj mora ona plačati državi davek.

Iz takih in enakih razlogov bo zelo težavno izenačiti zakone raznih držav v smislu predloženega dodatka k zakonu za žensko enakopravnost.

Vest iz Dunaja

Dunajska številka Berlinskega lista "Der Voelkische Beobachter" se pritožuje glasom Office of War Information: — "Povsod moramo srečavati one neprijetne ljudi, ki govore o težavah vojne s posebnim podarkom. Vedno ponavljajo, da mi nismo hoteli vojne ... in da jih vse te posebne vojne potrebe, in ukrepi sploh ne zanimajo." — ONA

buo govoril o širokem delovanju velikega moža in njegovega izvajanju je sledila vrsta govornikov, ki so poudarjali potrebo slovanske sloge in medsebojnega sodelovanja slovanskih ljudstev.

"Hrvatski govornik, Stjepan Zinič, ki je podpredsednik Vseslovanskega odbora in znana javna osebnost, je poudaril, da so Hrvatje še danes zvesti dedščini Jurija Kržanica ter se roka v roki borijo s brati Srbi in Slovenci ter Macedonci proti nemškemu sovražniku in usunjaevalcu. Pod vodstvom maršala Tita se v svoji Osvobodilni ljudski armadi bore pod najtežjimi okolščinami že nad dve leti za osvobojenje Jugoslavije vsi narodi te dežele, ki s svojo neprimerljivo borbo dokazujejo, da se jača in veča militančna slova slovanskih ljudstev. — Izvajanja Ziniča so navzoči pozdravili z gromkim aplavzom.

"Po končanih govorih je bil podan velik koncert slovanske glasbe in nastopili so med drugimi tudi godbeni umetniki, ki so dobili Stalinove nagrade kakor tudi priznani ljud, umetniki USSR. Podani so bili tudi ljudski plesi."

Italjanska fronta

Glavni stan v Alžiru naznanja, da so angleške čete nenadoma vdarile na 10 milj dolgi fronti ter so se na splavih in čolnih iz gumija prepeljale čez Gargliano in onstran reke postavile svoje mostišče. — Ameriški topovi obstreljujejo Cassino in pripravljajo infanteriji pot za naskok.

Ko so Anglezji prišli onstran Gargliana, so zadeli na zelo močan odpor, posebno pri Minturnu ob Tirenem morju, kjer so Nemci porušili za svoj protinapad tanke. Toda sunek angleške armade je bil tako močan, da ga Nemci niso mogli držati in so se morali umakniti.

Angleski radio poroča, da so Anglezji čez Gargliano prepekljali tudi tanke ter so od re-

ŽELEZNICE V RIM RAZDEJANE

Iz fotografiranih slik je razvidno, da so razdejane vse železniške proge, ki peljejo proti severu iz Rima in katere so bombardirali ameriški težki bombniki. Izmed treh glavnih železnic je še porabna samo proga, ki prihaja iz Ancone v Pescara in po kateri dobivajo Nemci ojačanja in vojaške zaloge proti angleški osmi armadi.

Rimski radio naznanja, da so bile uničene rimske vodovod-

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Munde, Treasurer; Joseph Lajtha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7. ZA POL. LETA \$3.50; ZA ČETRT. LETA \$2.00.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj. in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1243

KAJ BODO ZAVEZNIKI NAPRAVILI Z NEMCIJO

Prva naloga zaveznikov je Nemčijo poraziti tako temeljito, da bo pred njimi klečala. Nato pa jo bo treba za dlje časa držati tako tesno v kleščah, da ne bo mogla več zarožljati z orožjem.

Nemški narod je bojevit in v njegovi krvi je, da se mora boriti in prelivati kri. S svojim sosedom, ki je druge narodnosti, se stoletja in stoletja ne more živeti v miru in prijateljstvu, ker misli, da je sam več, kot vsakdo drugi in da ima samo on pravico vladati na zemlji. In to domnevanje nemškega naroda je dalo povod, da je Nemčija skozi stoletja pričela vojne enkrat s to, enkrat z drugo svojo sosedo.

Da bo treba Nemčijo s silo držati v njenih mejah in ji nikdar več ne dovoliti, da bi se kdaj oborožila, so videli tudi trije veliki, ki so se, kot poroča "The Army and Navy Journal" v Washingtonu, v Teheranu natančno dogovorili, kako bodo po vojni zavezniške armade zasedle Nemčijo. Rusija, Anglija in Združene države bodo imele vsaka po eno tretjino vojaštva v Nemčiji.

Ravno tako poročajo armadni in mornariški list, da je bilo v Kairu med predsednikom Rooseveltom, Winstonom Churchillom in generalissimom Čaukaškim dogovorjeno, da bo po vojni Kitajska imela svoje garnizije na Japonskem, da se tudi Japonska ne bo mogla več oborožiti.

Predsednik Roosevelt je v svojem božičnem govoru po radiju povdarjal, da je v povojnem svetu potrebno vzdržati mir in za to je potrebno, da vsi poslanci na kongresu rekel, da bo nujno zavezniško vojaštvo imeti kontrolo nad onimi narodi, ki bi lahko, "Journal" pravi, da so trije veliki za trdno sklepali, da bodo za daljšo dobo zavezniške garnizije v deželah, ki so dunes sovražnice zavezniških držav.

Kako dolgo bodo zavezniške armade v osiških državah, je odvisno od tega, kako politično bo kaka država uvedla in bodo nepot zavezniški voditelji odločili, kdaj je lahko odpoklicano zavezniško vojaštvo.

Rusija pa ima pri tem še svoja pota, kajti naznanila je že, da se pri tem ne bo zanašala samo na mednarodne dogovore. Stalin za vsako ceno hoče imeti za Rusijo varne meje in je zato naznanil, da hoče v svojih mejah imeti tudi baltske države. Tudi s Poljsko je Rusija pripravljena stopiti v prijateljske odnose in jo je zato povabila, da se pridruži rusko-polski vojaški zvezi in prijateljski pogodbi.

S Poljsko pa je velika težava, kajti njena zamejna vlada nikakor ne bo odstopiti svojega vzhodnega ozemlja, če tudi na njeni živi 11.000.000 Rusov. Rusija je Poljski svetovala, da si to ozemlje, ki bi ga odstopili Rusiji, nadomesti z nemško zemljo na zapadu, to je z zemljo, katero ji je Nemčija tekmoletni takorekovi vkradla. Poljska pa o tem ne mara ničesar slišati. Toda drugega izhoda Poljska ne bo imela in se bo morala ruski zahtevi vkloniti, kar bo samo v prid obema državama.

"Journal" pa dalje pravi, da si bodo tudi Združene države na Pacifiku utrdile svoje meje, da zavarujejo svojo celino.

Za vsako državo, ki je sedaj v vojni, je najbolj važno, da za vedno, ali saj za dolgo časa odvrne nevarnost kake vojne, kajti ne samo, da vsaka država za vojno potroši velikanske vsote, izgubi tudi mnogo vojakov v najlepši moški dobi. Zavezniške države, ki so sedaj v položaju, da na vsak način želijo računajo na popolno zmagavo, bodo po vojni zastavile vse svoje sile v to, da v prvi vrsti Nemčija ne bo več zmožna napasti kake države, ali pa bi celo se kdaj zacetila svetovni požar.

Čehi v Mehiku

Mexico City, 18. jan. (ONA) Čehoslovanska - Mehikanska zveza se sklenila, da svojih prostorov ne bo več delila s trenutno poljsko zvezo. Čehi trdijo, da so pokazali Poljaki proti rusko usmerjenost.

Most se je podrl

Poročila iz Porto Alegro v Braziliji naznanjajo, da se je podrl veliki most Rio das Antas v provinci Rio Grande de Sul. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Ta most je bil najdaljši v Južni Ameriki.

NOVA IZDAJA

Hemondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevid vsakega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah, Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TUNIS - AFRIŠKO MOSTIŠČE

Tunis, afriški podaljšek Apenninskega polotoka, je za polovico večji, kot je bila sedanja Avstrija, ima dva in pol milijona prebivalcev, in sicer 2.2 milijona mohamedancev, približno 60.000 domačih Judov, 91.000 Francozov, več ko 100.000 Italijanov, 9.000 Maltežanov, ki so tudi večjidel Italijani, ostali so Grki, Španci in Slojci.

Po zmagi nad Kartago je večja polovica sedanjega Tunisa postala rimska. Tam, kjer je zdaj puščava in kjer živi nekaj 1.500 ljudi nomadov, to je blizu Kasserina in Sbeitle, je takrat bivalo več ko 50.000 ljudi. Na ozemlju, ki meri 27 tisoč hektarov, so izkopali skoraj 1.100 stekleneke za olje iz tistih časov, se dandanes so več kilometrov daleč ohranjeni skvadukti in prekopi in ruševine rimskih, severnoafriških mest Dugga in Tingad, Leptis Magna ali Cezarea, ki so najmočnejša, kar jih je bilo. Dasi Tunis zdaj že zdavnaj ni več tako bogat, kot je bil takrat, ko je bil rimska afriška provinca, pa je vendar še med Tunisom in Slaskom na milijone sadnih dreves med Tunisom in Hammameatom pa 30.000 hektarov vinogradov. Dolina Medzerala in doline okrog Enfide, Kairuana in severni Sahel pa dajejo neizmerno množino pšenice, ječmena in ovsu. V Tunisu raste skoraj 20 milijonov oljk, po puščavah pa se paseta 2 milijona ovac, 800.000 glav druge živine. Več ko 50.000 ton trave hafia iz teh step na izvaja vsako leto v Anglijo, kjer izdelujejo iz nje luksuzni papir. Pri Gaffu pa so bogata fosfatna nalajšča. Dalje je še obilo cinka, svineca in železa v Tunisu. Za Rimljani so Tunis zasedli

Vandali, leta 533 Bizantinci, sledujoč so Arabi zasedli deželo in si izbrali Kairuana za glavno mesto. Križarski pohod francoskega kralja Ludovika XI. leta 1270 se je ponesrečil. Karel V. je osvojil Tunis leta 1535 a čez 40 let je prišel pod nadoblast sultanov in leta 1782 se je Bei Hamuda osamosvojil. Kot njegovi predniki, se je tudi on preživljal z morskimi razbojništvom. Italijan cavaliere Ruffo, je Sini Ahmeda prisilil, da je deželo začel po evropsko urejevati. A potem je Bei iz Tunisa podpiral Emira Abd El Kadra, ki se je leta 1832 postavil na čelo arabsko-berberske obrambe zoper Francoze, in ko je bil Abd El Kadra izdan in odveden v Francijo, in je bil arabski odpor končan, je postal Tunis pogodbo v Parizu francoski. Bei je izgubil Tabarko in moral plačati visoko denarno odškodnino. Ta odškodnina pa je povzročila finančno razsulo. K temu se je pridružilo še razkošno življenje vladarjev in tako so leta 1869 glavni upniki Anglija, Francija in Italija prevzeli upravo financ. Komaj se je začela Italija pripravljati na to vprav zaradi svojega uspešnega delovanja v Tunisu da bi si jo prilastila, se je temu uprla Anglija. Bei iz Tunisa je spet priznal sultana za vrhovnega gospodarja in mu je v turško-ruski vojni leta 1877-1887 nudil vojaško pomoč.

Leta 1881 je bilo v Tunisu 11.200 Italijanov in le 700 Francozov. Leta 1882 je Italija vprav zaradi Tunisa pristopila k nemško-avstrijski zvezi. V vseh desetletjih, ki so minila med Tunisom in Abesinijo je obstojal spor zaradi Severne Afrike med Italijo in Francijo.

PODRUŽNICE" EVROPSKIH PRESTOLNIC

Cela vrsta evropskih prestolnic in drugih mest je posodila svoja imena za mesta in manjše kraje na drugih celinah. Pariz ima na primer več "podružnic" istega imena na severnoameriškem kontinentu. V Texasu leži mesto Paris, ki šteje samo 10.000 prebivalcev, a ima precejšen pomembnost železniško križišče in industrijski kraj s tovarnami za bombažno blago, tobak in led, z velikimi mlini in žagami. Prav tako se ponaša z zelo razvito industrijo mesteca Paris v Ilinoisu, ki šteje še manj prebivalcev, namreč 6000. Tretji Paris imajo v Kentucky in nje govih 5000 prebivalcev se bavi s proizvodnjo žganja ter s trgovino z živino, travnimi semeni, žitom in konopljo.

Končno ima mesto ob Seini četrto istoimensko filialo v kanadski provinci Ontario ob Veliki reki. Šteje samo 4000 prebivalcev, a se ponaša s pomembnimi ležišči mavec in vrleci mineralne vode, kakor tudi s številnimi tovarnami. Ta kanadski Paris je znan razen tega po svoji trgovini in kot važno pristanišče ob Veliki reki.

Belin nahajamo na boljnih zemljepisnih kartah še dvakrat in sicer imajo isto tako v Ontario ob Veliki reki mesteca tega imena z 10.000 prebivalci, ki je bilo pred vojno središče nemških naselbin v Kanadi; drugi Berlin pa šteje 6000 prebivalcev in leži ob reki Foxu v državi Wisconsin. Imu pristanišče za parnike rečne plovnice in velike mlarne ter žage.

Tudi London je zastopan v Ameriki dvakrat. V Ontario nosi ob reki Thames to ime mesto s 35.000 prebivalci, velikimi tovarnami za stroje, mlino, petrolejskimi čistilnicami in živahno trgovino. Znatno manjši je drugi London v državi Ohio, ki ima nekaj pomena kot železniško križišče,

a šteje le 4000 prebivalcev in nima nobene posebnosti. Samo enkrat je v Ameriki zastopano mesto Rim, in sicer z mestom Rome v državi Texasu tik ob mehikiški meji. Usta novili so ga priseljenci iz Rimna. Ni posebno veliko, vendar pa ga navajajo že šolski zemljevidi Združenih držav. Pred časom se je italijanski Rim sponnil tega ameriškega Rima, sam Mussolini mu je poslal darilo v podobi bronaste ga posnetka slovit kraljice na Kapitolu. Nedavno tega pa so to plastiko iz političnih razlogov odstranili z javnega mesta, na katerem je stala.

KAKO OBČUTIMO TEMPERATURU

Občutke, ki jih povzročajo dražljaji toplote ali mraza na kožo, nam posreduje temperatura čut. Če vzamemo natančno, imamo prav za prav dva temperaturna črta, kajti občutek toplote ali mraza moramo razlikovati. Ni vsako mesto na koži sposobno za toploto ali mraz, temveč je vsa koža posejana z "mrzlotnimi točkami" ki jih draži mraz in z "toplotnimi točkami" od koder izvirajo občutki toplote.

Te točke so na koži razdeljene zelo neenakomerno. Večina ma so sestavljene v skupine, skupine, med katerimi so večji presledki. Natančne preiskave so dognale, da ima naša koža več mrzlotnih nego toplotnih točk. Na vsak kvadratni centimeter kože odpade povprečno 13 mrzlotnih in samo ena do dve toplotni točki. Vseh mrzlotnih točk je na površini telesa okrog 250.000, toplotnih točk pa samo 30.000. Če te točke dražimo na kakšen drug način, na primer z električno odgovarjajo vedno samo z občutkom mraza ali toplote. Mrzlotne točke reagirajo tudi na temperaturo do 45 stopinj nad ničlo, a posredujejo tedaj isto tako samo občutek mraza. Če

BUY UNITED STATES W A R SAVINGS BONDS AND STAMPS

učinkujejo temperature nad 45 stopinj, razdražijo istočasno toplotne točke, in mrzlotne točke. Človek pa ima občutek, ki ga imenujemo "vročega." Naš vsakokratni občutek temperature je v veliki meri odvisen od prejšnjega občutka. Če damo na primer konce prstov na desni roki v vodo s temperaturo 25 stopinj, prste leve roke pa v vodo 35 stopinj, na to pa obe roki v vodo 30 stopinj nastane v desni roki občutek toplote v levi pa občutek mraza.

Vesti

Požari povzročajo ogromno škodo

Ogenj je povzročil v Združenih državah tekem preteklega leta več škoda nego v prejšnjih enajstih letih skupaj, kakor to kažejo tozadevni uradni seznami, ozir. sezname zavarovalnih družb. Denarna škoda lani je znašala \$380.235.000, kar je najvišja vsota od leta 1932, ko je škoda povzročena po požarih znašala \$442.143.000.

Bolivijska vlada in japonski naseljenci

La Paz, Bolivija. — Bolivijska vlada je vzela pod svojo kontrolo vse japonske firme v deželi, ter tudi podvzela korake, da prepreči dviganje gotovine po japonskih lastnikih.

Delovanje latvijskih gerilcev

Latvijski gerilci so zelo aktivni proti nacijem, čeprav se ne sliši mnogo o njih. Tekom zadnjih nekaj mesecev so bili zapleteni v ne manj kot 53 bitkah ter so pobili in ranili 5 tisoč Nemcev, iztirili 67 vlakov in povzročili drugo vojaško škodo. Ta dejstva so bila obelodanjena pred nekaj dnevi po angleškem BBC sistemu.

Občinski močje so razsodili

Wise, Va. — Občinski močje v tem kraju so odločili, da se njih trg ali naselje nikakor ne sme več nazivati kravja vas, ker so uredili tako, da se krave ne sprehajajo več po potih, ki držijo skozi kraj, kar pomeni, da mora sedaj vsak smatrati kraj Wise za regularno mestece ali trg.

Občani so odloka občinskih močjakov zelo veselili in so ponosni nanje, kot se glasi poročilo o tej važni zadevi.

DRŽAVLJANEKI PRIROČNIK
ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.
Polje vprašan, ki jih navadno sodniki stavijo pri iskanju za državljanstvo, vsebuje knjizica še v II. delu nekaj važnih letalske in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Kame, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedinjenih držav in Poedine države.
Cena knjižice je samo 50 centov.
In se dobi pri: SLOVENE PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York 11, N. Y.

RAZGLEDNİK

"MARCH OF DIMES" je geslo v kampanji za nabiranje sklada za boj proti otroški paralizi. Bili smo naprošeni, da se pridružimo tej kampanji, kar tudi drage volje storimo.

JOIN THE MARCH OF DIMES FIGHT Infantile Paralysis
Celebrate the President's Birthday

POSLANICA

Predsednika Franklina D. Roosevelta

(Naslednja poslanica je izveček iz pisma, ki ga je pisal predsednik Roosevelt predsedniku National Foundation for Infantile Paralysis Basilu O'Connorju in izraža predsedniško-mišljenje o letošnjem "March of Dimes".)

"V tem epidemičnem letu sem seveda bolj pazno sledoval delovanje National Foundation in sem se prepričal bolj kot kdaj poprej o resnično važnem stališču, ki ga zavzema National Foundation v našem vsakdanjem življenju. Ako ameriški narod ne bi s polnim srecem podpiral National Foundation for Infantile Paralysis, bi vse naše prizadevanje neizmerno trpelo. Zbeganosti, ki jo povzročijo strah pred to boleznijo, bi mogla kaj hitro razburiti narod v vsakem kraju epidemije, ako ne bi bilo na razpolago denarja in zdravniških izvedencev, katere posrebuje National Foundation.

"Pretnja te zahrbitne, nepremagane bolezni se vedno strašljivo visi nad našim potrebnim vojnim naporom. S pohabljenim premirje ni mogoče. Predaja bolezni na domači fronti mora biti tudi brezpozojna. In sedaj mnogo bolj kot kdaj poprej moramo nadaljevati vojno proti otroški paralizi, dokler ne najdemo izvora te bolezni in zdravila proti njej. Tedaj in samo tedaj se bomo mogli "vrniti domov".

"Ko se možje in žene na bojiščih bore za štiri svobodne, moramo mi na domači fronti nadaljevati boj proti drugemu sovražniku — bolezni. Svoje pazljivosti ne smemo niti za trenutek pustiti zaspati, temveč moramo ofenzivo proti bolezni razviti do skrajne meje, ako hočemo premagati bolezen, ki grozi bodočnosti ameriških otrok."

S temi besedami priporoča predsednik, da nadaljujemo delo National Foundation s svojimi prispevki.

Čitatelji tega lista naj se poslužijo kuponov, ki je natisnjen spodaj in naj označijo, kateri narodnosti pripadajo. Porabite ga. Pridružite se "March of Dimes!" — za dobrobit Amerike v vojni in v miru.

Send your contribution with this coupon

The National Foundation for Infantile Paralysis, Inc.
120 Broadway, New York 5, N. Y.

Here is my contribution to the fight against Infantile Paralysis.

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____ STATE _____

Amount of my contribution: \$ _____

(Slovene)

PRIPOROČLJIVO BOŽIČNO DARILO

The New **Modern Encyclopedia**
V ANGLEŠČINI

22,000 Razlag . . . 1.100 Slik

Najnovejša svetovna Encyklopedija, v kateri more vsakdo kakoršnegakoli poklica najti razlage vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

Cena sedaj \$4.-

(Poština in zavarovalnina plačana.)

Knjiga vsebuje 1176 strani in je okusno in platio vezana. — Skoro neverjetno je, da je mogoče tako majhno knjigo dobiti za tako zmerno ceno.

Knjigarja Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TO KNJIGO BI MORAL IMETI TUDI VSAK DIJAK NA RAZPOLAGO

Uplačen brez podpisa in soglasja ne priobčuje... Dopolni se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopolni se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

SMRT KOSI NA ZAPADU

Sprejmite prav lepe pozdrave in vam voščim srečno in mirno novo leto 1944, obilo naročnikov in predplačnikov. Moram vam poročati, da smo izgubili zopet dve rojaki pionirki. Prva je umrla Mrs. M. Molnarič v Putyallup, Wash. dne 23. decembra. Ona je bila stara 83 let in je bila na prvih naseljenskih tujkah v Kraini, farmarski naselbin. Dr. Molnarič je bil njen drugi soprog in on je bil prvi, da je tukaj vzela homestead. Mrs. Molnarič je prišla v Ameriko leta 1882, najprej v Pennsylvania, potem je prišla Washington najprej v Carbonado, potem pa v Kraini leta 1886. Njen prvi soprog Martin Medija je bil ustanovitelj podpornega društva Jezus, Dober Pastir št. 22 KSKJ. Pokojna zapuščina 5 četa in enega sina in sestro Mrs. Agnes Verhovich, tukaj v Kraini. Pokojna je bila globoko verni in blaga žena in dober mati. K večjemu počitku smo jo položili tukaj na pokopališče v Kraini poleg soproga.

Peto sv. mašo je opravil domači župnik v cerkvi v Emmanuel. Pokopana je bila z veliko udeležbo sorodnikov in prijateljev in znancev od blizu in daleč, na Kraini pokopališče poleg soproga in 3 sinov. Težko jo bo pogrešala hči Fanny in mali vnuk Leonard, ki jo je tako rad imel. List Glas Naroda pa v njej pogreša zvesto naročnico; posebno rada je po prej čitala kolono Petra Zgaga. Se je vedno smejala in je vedno pravila, da kako zna on vse dobro obriti, moške in ženske. Tako sta sedaj že v večnosti s pokojnim. Naj sveti večna luč in naj v miru počivajo! Ohranili jih bomo v spominu.

Tako padajo kakor list za listom naši pionirji, kateri so nam čistili zemljo in napravili domove. Tako stare pobira smrt, mlade pa pobirajo v vojno in tako smo dočakali res žalostne čase. Bog daj, da bi nam to leto prineslo tako težko pričakovani mir.

Pozdravljam vse naročnike lista pa želim mnogo novih naročnikov.

J. Richter, Emmanuel, Wash.

RADI BEREJO LIST

Pogledala sem na številke in vidim, da je naša naročnica pri kužju, zato vam pošiljam \$7.00 za celo leto, ker je list naš domaći prijatelj. Ko človek bere dopise, se mu vidi, da kar vse ljudi pozna, da bi se kar z njimi rad pogovarjal. Toliko vojnih in raznovrstnih novic z celega sveta nam prinaša, saj brez njega in dobrega branja bi ne mogli biti. Zimski večeri so dolgi; vsi imamo več časa, naj bi se vsi naročili, kdor je še brez njega.

Mrs. Anica Krasna zna nam lepo opisati tudi majnjere in tudi za naš narod se poteguje. Hvala ji! Mislim, da nismo prav daleč na razen v starem kraju doma. Le korajžjo pa naprej!

In na našega Tita smo tudi ponosni. Amerikanci šele sedaj vedo, da smo tudi Slovenci na svetu in kakšni so. Želimo vsem bralcem Glasu Naroda srečno in zdravo leto 1944 in vsem uradnikom lista veliko sreče pa vsem zaveznikom. Istina dvema grešnikoma pa srčno želimo, da bi jih tisti medved dobil v svojo pest, ki se zljaj pomika po poljskem ozemlju, pa bi se svet globoko oddahnil. Glasu Naroda pa želim dosti uspeha!

S spoštovanjem vas vse lepo pozdravimo, vaši stari naročnik!

Jakob in Ivana Sernel, Cocketown, W. Va.

PROSIMO!

V imenu American Friends of Yugoslavia, ali United Yugoslav Relief Fund smo naprošeni, da apeliramo na slovenski narod, da prisloki na pomoč, in sicer za "obnošeno obleko." Najeli so v New Yorku veliko skladišče, v katero bodo skladičili obleke in potem ob času poslali v domovino. Obleka, čeprav ponošena, mora biti temeljito oprana ali poočiščena (Dry cleaning). Mora biti popolnoma suha. Sprejmejo se vsakovrstne ženske obleke, kakor tudi otroče. Ne sprejemamo pa klobukov, korsetov, ročnih torbic, svilene ali rayon nogavice, večerno obleko, večerne čevlje, moške kravate, žimnice, blazine, in temu enakega.

Prosim samo za dostojno obleke in sicer: ženske obleke, tako zgornje kakor spodnje, ki se lahko opere. Otroče obleke vseh vrst. Moške obleke, cele obleke ali posamezne kose kakor na primer hlače, suknjo strajce vseh barv in števil. Za oba spola spodnje obleke. Za moške: cela moška obleka, (žaba) kratka obleka (shorts)

Priloženo am pošiljam \$7.25 za nadaljno naročnino Glasu Naroda; \$3.50 za ostalih in za \$3.75 pa prosim, pošljite mi knjigo pisatelja Louis Adamiča "My Native Land". Precej pozno je še ali vse eno vam najskrenejše čestitamo k 50-letnici Glasu Naroda in želimo, da bi učakal vsaj 100-letnico. Glas Naroda nam je zelo priljubljen list, radi čitamo novice in dopise. Mrs. Ani Krasna pa želimo, da bi se še tako zavzemala za našo Pri-morsko in se ji obenem zahvaljujemo za ves njen trud in napor.

Najlepše pozdravljam vse osebe Glasu Naroda.

Leo Valenčič, Toledo, Ohio.

ali najkrajša (Jockies). Vse bo z veseljem sprejeto.

Mnogo je ponošene obleke po slovenskih domovih, operite jo in zlikajte, ne pa škrobati (sterkati) pa prinesite v župnišče in to s svojim imenom. Moška ali pa volnena obleka naj se očisti, (Dry cleaning) kotenina in drugo naj se opere in zlika. (Se enkrat: svile in rayona ne sprejemamo.)

Ne prosim v svojem imenu, prosim v imenu nagega slovenskega naroda. Koliko je mož, žena, otrok, ki si nimajo s čim pokriti nagoto, a tukaj je pa kje ponošena izven mode, a zelo porabna obleka. Ali jo ne bi darovali za nesrečne trpinice? Saj se vsi zavedamo, da "telesno delo usmiljenja, je nage obleci." Vse očiščeno in to od danes naprej, in tako naprej, dokler ne bo naša mila domovina uradno proglašena "svobodna."

V imenu zatiranc domovine vas prosim pomoči.

Rev. Pius J. Petric, OFM župnik.

POŠILJA NAROČNINO IN VOŠČILO

Priloženo am pošiljam \$7.25 za nadaljno naročnino Glasu Naroda; \$3.50 za ostalih in za \$3.75 pa prosim, pošljite mi knjigo pisatelja Louis Adamiča "My Native Land". Precej pozno je še ali vse eno vam najskrenejše čestitamo k 50-letnici Glasu Naroda in želimo, da bi učakal vsaj 100-letnico. Glas Naroda nam je zelo priljubljen list, radi čitamo novice in dopise. Mrs. Ani Krasna pa želimo, da bi se še tako zavzemala za našo Pri-morsko in se ji obenem zahvaljujemo za ves njen trud in napor.

Najlepše pozdravljam vse osebe Glasu Naroda.

Leo Valenčič, Toledo, Ohio.

BRAL PRVO ŠTEVILKO "GLAS NARODA."

Tukaj vam pošiljam money order za \$7.00 za celoletno naročnino. Kot eden najstarejših naročnikov, blizu 50 let, vam dan nadalje vedeti, da tu di prvo številko "Glasu Naroda" sem bral. Zljaj sem pa pri koncu, ker boleham že čez 3 leto. — Pozdravim vse naročnike in tudi vse osebe pri listu.

Ignac Masel, Beacon, Iowa.

SMRT BOJAKINJE

Danes moram pa poročati bolj žalostne novice. Zadnji teden je tukaj umrla nagle smrti Frances Nusic, stara 57 let. Živeli so na farmi na Balkanu, tri milje od Chisholm, Minn. Pokojna zapuščala žalujočega soproga, dva sinova in dve hčeri. En sin se nahaja pri vojaki v Indiji Pokojnica zapuščala tudi dve sestri. Doma je bila iz vasi Selo, fara Višnja gora na Dolenjskem. Pri hiši se je reklo pri Brazolvih.

Moja globoko sožalje celi družini.

Veliko je tudi tukaj ljudi bohnih za flu, ali ni tako nevarno kot je bilo leta 1917, ko so ljudje umirali v trumah. Vreme je še precej lepo. Danes 15. januarja je 30 stopinj nad ničlo. Seveda zima ne bo prizanesla nam v Minnesoti, ampak gremo v pomlad vsaki dan bliže.

Prosila bi naročnike, da bi se kaj boljše oglašali v Glasu Naroda iz dopisi iz različnih naselbin vsaj sedaj pozimi. Pozdrav vsem naročnikom Glasu Naroda.

Frace Lukanič, Chisholm, Minn.

PRI-RAVEN ZA VSAKO DELO.

Priloženo vam pošiljam \$3.50 za ponovno naročnino za list Glas Naroda. Ne vem, kaj je narobe z našim zastopnikom, da ga ni naokrog. Sem ga pričakoval, pa ga ni in ga ni, zato rej vam pošiljam sam.

Obenem se pa želim zahvaliti vsem, kateri so mi dali delo in zaslužek v preteklem letu 1943 in se priporočam še za naprej. Želim vsem vstreci po najboljši volji z v mojo stroko spadajočim delom. Kar se tiče popravila okrog poslopj in cementna dela, vse garantiram. Plača nizka. Obenem prevzajem tudi popravilo pri farmarskem orodju, kar je lesnega dela. Ako pa gospodinje hoče imeti pobarvane sobe, naj kar mene pokliče, pa bo narejeno. Ako vam je treba žage nabrusiti, se obrnite na mene in delo bo dobro narejeno in poceni.

Anton Giankomeli, Worcester, N. Y.

VOŠČILO

Ker mi jepotekla ta mesec naročnina, vam pošiljam \$7.00 za celo leto. Sedaj vam pa želim srečno in zadovoljivo novo leto in vsem naročnikom tega lista, kakor tudi osebuju pri Glasu Naroda in vam želim dosti napredka v letu 1944, da bi izhajal še mnogo let, ker ga jaz čitam že 31 let.

John Bovic, Buckhannon, W. Va.

Prvenstvo v pisanju pisem

Los Angeles.—iProstak Raymond Nieto bo najbrž odnesel prvenstvo v pisanju pisem svoji ljubici, ker odkar se nahaja v Angliji, kot vojak ameriške armade, je poslal svoji zaročenki, Helen V. Lilly, 1.455 pisem. Ona je zaposlena v tovarni za izdelovanje letal. Dejala je, da je pred nedolgo v enem samem dnevu prečela kar 36 pisem od svojega fanta na Angliškem. Pisati pa zna tako dobro v okviru cenzure, da niso dozda cenzori zabrisali niti ene same besede.

SEJE, ZABAVE IN DRUGO.

Kot članica pevskega zbora "Domovina" iz Brooklyn, N. Y., sem bila povabljena na letno sejo in večerjo z zabavo. Jaz sem članica samo eno leto, to je v nedeljo sem bila prvič na naši letni seji in večerji in zabavi, ki jo člani prirede vsako leto.

Naš predsednik Paulich nam je pojasnil, odkar je vojna, da se naša muzza zniža vsako leto. Zelo žalostno je slišati take besede Veliko naših slofantov, oziroma pevcev je v armadi in tudi naša prejšnja učiteljica Paulina Subelj. Moja želja je, da, ko bomo imeli drugo leto letno sejo, in večerjo z zabavo da se bodo naši fantje in dekleta spet z nami zabavali, da se spet muzza podaljša.

Večerja, ki jo je pripravila Jennie, kuharica Slovenskega doma, je bila zelo okusna, ali se mi je samo tako videlo, ker nisem imela časa jesti, predno sem šla z doma. Pa že pregovor pravi, da je drugje boljše.

Bila sem pa poprej že na dveh sejah: pri All Americans ter pri SANSU na tretji pa pesvekega društva "Domovina." Člani so se dobro zabavali. Še zapeli smo par slovenskih pesmi, seveda kar brez not. Pogrešali smo našega učitelja Antona Šublja. On je tako zaposlen, da mu je bilo nemogoče priti.

Zljaj pa povabim vse Slovence in Jugoslovane, da pridejo na našo zabavo 30. januarja zvečer, ki jo priredi društvo "Domovina." Vem, da vam ne bo žal. Pripeljite s seboj prijatelje in napolnimo dvorano. Pokažimo, da nas je dolžnost podpirati solvensko pesem. Zabave bo dosti; za jesti in piti bo pa že odbor skrbel, da nam ne bo zmanjkalo. Peci bodo tudi zapeli in nas kratkočasili. Natančna pojasnila bo že še dal odbor.

Mary Tursich

Podprite napad! — Kupite bonde 4. Vojnega posojila.

Iz Pennsylvanije
Dne 7. januarja je umrla v Bessemer, Pa., Julija Bajt, stara 75 let in rojena v Dolnji straži na Dolenjskem. Njeno dekliško ime je bilo Setina in v Ameriki je bila na 50 let. Zapuščala tri sinove (eden pri vojaki) in tri hčere.

V-Mail iz Anglije

London. — Vojaška poštna služba v Angliji je odposlala petdeset milijonov takozvanih V-Mail pisem v Zdr. države odkar se je organizirala vojaška pošta v mesecu juniju pretekle ga leta. To poročilo je bilo podano po gl. stanu armade Zdr. držav.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
oziroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Podlegel poškodbam boljše ne pri delu

Poškodbam, ki jih je dobil v tovarni, je podlegel Frank Hočvar, samski, star 51 let iz Clevelanda. Doma je bil iz vasi Radolje, fara Bučka pri Novem mestu. Tukaj zapuščala brata Alojzija in sestro Zofijo Bele. Delal je pri City Forge Co., kjer je padla nanj dvigala za premog in ga poškodovala.

Uršula Felicijan umrla v Clevelandu

Po dolgi bolezni je umrla v Cleveland, O., Uršula Felicijan, rojena Jerše, stara 57 let. Doma je bila iz Žuženberka, odkoder je prišla v Cleveland pred 41 leti. Soprog Anton ji je umrl pred devetimi leti. Tukaj zapuščala hčer Rose Crotty, tri sinove: Edward, Joseph, Frank in enega vnuka.

Star Clevelandčan umrl

V nedeljo zjutraj je umrl po dolgi bolezni Joseph Hrovat v Clevelandu, O. Star je bil 63 let. Doma je bil iz vasi Reber pri Žuženberku, odkoder je prišel v Cleveland leta 1902.

Uposlen je bil pri American Steel & Wire Co. kakih 23 let; zadnjih 13 let ni delal radi rhllega zdravja. Tukaj zapuščala žalujočo soprogo Katino, rojeno Sever, sina Joseph in pet hčera: Mary Powell, Frances Streetz, Angelo Petrovčič, Vero Pirnat in Ane Corsaro, osem vnukov in tri bratrance: Josip, Frank in John Hrovata.

ZNIZANA CENA
za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO
prirejena
koračnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobi skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co.
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski: RAJSKI GLASOVI
Velikost 3 x 4 inč.; v belim celolidu; 288 strani
Cena \$1.25

Angleški: NOVA ZALOGA! "KEY OF HEAVEN"
Fino vezano; prvovrstna izdelava; v finem usnju \$1.50

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11

45-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNORO DRUŠTVO za Greater New York in okolico, ink.

Kdor izmed rojakov ali rojakinj ne ni član tega društva, naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odborikov za natančen pojasnila. V nesreči se čele pozna, kaj pomeni biti član dobrega društva.

TEKOM 31-LETNEGA POSLOVANJA je društvo izplačalo \$10,000.00 umrtnine in \$18,537.00 bolnine in ima v blagajni \$17,248.22

Naloženi denar je: \$12,950.00 U. S. Savings Bonds
\$ 5,000.00 Defense Bonds
\$ 4,298.22 naloženi v bankah

Skupno \$27,248.22

Odbor za Leto 1943:

Predsednik: **MIRABEL UREK**
52 Waterfield St., Brooklyn, N. Y.

Tajnik: **JOSEPH POGACHNIK**
540 Liberty Avenue, Williston Park, L. I.

Podpredsednik: **ANDREJ IVANŠEK**
288 Harmon St., Bklyn, N. Y.

Blaginik: **ANTHONY CVETKOVICH**
982 Seneca Avenue, Brooklyn, N. Y.

Nadzorniki:

I. **FRED VELEPEC**
7255 - 67th Place, Glendale, L. I.

II. **VINKO ZALOKAR**
71-99 - 69th Street, Glendale, L. I.

III. **JOHN TURKAS**
485 Hlmrod Street, Brooklyn, N. Y.

Ahivnar: **JOSEPH POGACHNIK**, 440 Liberty Ave., Williston Park, L. I.
Društvo zbiruje vsako četvrti teden v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 282 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnatako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zasigurajo redno dopisiljanje lista, lahko grede upravištvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN - Spisal: F. S. FINZGAR.

102

In danes je nenadoma vstopil Azbad s ponosnim korakom pred zavoso despojne. Vsi so vztrepotali, vsi se poklonili in povsili oči. Magister equitum je korakal med njimi pono-

Preteklo je komaj nekaj trenutkov, ko sta dva evunha dvignila zavoso in mu velela vstop k despojini v zlato dvorano. Zavese sta se strnili, pogledi vseh čakalcev so se zapletli v rese in prodrali skozi nje v nevidni prostor.

Ko je ošabni palatinec, ležeč po dolgem na tleh, poljubil drobni biser na koncu svilenege čevčeljčka, se je dvignil: "Sveta despojina! Najnevrednejši hlapec prosil milosti!"

Teodora je z drobn roko trčila ob zlato naslonjalo v znamenje, naj govori "Prihajam kot grešnik, vračam se kot izgubljeni sin!"

Teodori se je razlila tiha slast po licu. Zagledala se je v zlato sfingo, na katero so se usipali žarki skozi blesteče feničansko steklo

Ona ni obrnila pogleda od sfinge. Z belimi, prozornimi prsti je razdražljivo zatrepala po naslonu in rekla: "Lažeš! Grk ni tako nesramen! Ne verujem!"

"Na sveto Trojico, prefekt Rustik iz Topera ga je videl, kako se je pogreznil z ladjo vred v morje!" Teodora se ni okrenila glave.

"Prekletstvo Kajnovu ga je tiračo v smrt!" "Naj me maščuje Lucifer! Šicer ne veš ničesar!" "Našel sem Ireno!"

Carica je vztrepotala. Kakor bi jo prešinila skrivnostna iskra, se je obrnila proti Azbadu. Črne oči so se ji zasvetile sredi široko razprtih vek.

"Ireno? Privedi jo takoj pred despojno!" "Ni je še v Bizanecu, prejasna!" "Kje torej? Po njo!" "V Toperu pri stricu, prefektu Rustiku!"

Teodora je dala znamenje. Suženj je prišel, razvil kos pergamenta in omočil trst "Rustik je v Bizanecu," je omenil boječe Azbad.

"V Bizanecu?" "Prišel je poročat o smrti Epafroditovi." "Se Flavij še ni vrnil?" "Vihar je bil nevaren jadralci."

Teodori je oborožil ustnice škodoželjen smehljaj in izgnil, ko se je spomnila Flavijeve žalosti ker ga je prehitel prefekt "Sporočil torej prefektu, naj takoj odide in privede Ireno. To je odločna volja despojne."

"Prefekt je stric in kri je kri! Ko bi presveta poslala mene, nevrednega hlapca, po Ireno!" "Jastreba po golobico! Najprej se nasiti despojina, morda ostane rudi grizljaj za hlapca! Rustik pojde ponjo!" Carica je zganila z drobnim čevčeljčkom. Azbad ga je poljubil in odšel.

TRINAJSTO POGLAVJE

Sužnja Melita se je bridko varala, ko je venčala kubikul svojega orla z rožami in potresala z dehtečim božurjem. Azbad ni prestopil praga tisti večer.

Ko se je vrnil od Teodore, je poiskal najprej Rustika, ga zadovoljil in nalagal, da mu je pot v Bizanec uglajena. Zakaj despojina ne pozabi nikdar, da ji je prvi sporočil o Epafroditu in obljubil Ireno njemu, kar je že dolgo srčna želja despojne.

Prefekt je bil zadovoljen in je šel vesel v pretorij iskat znanec, katere je povabil v Zevkispove kopeli na večerjo. Azbad pa je legel doma v pisarniški sobi na trdo otomano prevlečeno s kravjim usnjem. Roke je sklenil pod glavo in se zazrl v strop, po katerem je vodila Aurora kvadrigo mladega sonca.

Vedel je, da so se mu z današnjimi dnevi zopet odprla vrata do Teodore. Kljub temu pa ni bil zadovoljen. Ni ga grizlo da je bila despojina tako hladna, ni ga bolelo trn, s katerim ga je pikro zbadla, ke mu je rekla, da je nevaren jastreb za golobico Ireno. Vajen je bil žela, ki je pikal v besedah caričinih. Začutil je nenadoma v srcu drugega črva, ki se je abudil in kljuval da mu je plalo po žilah. Nad vse dvorjanice nad vsako gizlavo bohотно se je dvignila Irena kakor plamenček nad močvirje in razsvetlila s svojim žarom kalužo, jo kateri je brodil Azbad.

Davno je že zaigral vero v postenje, v značaj, v resnico. Z jezikom je klical Krista, v srcu je žrtvoval malikom. Ali danes je dehnila despojina v njegovo dušo in razpalila žar, kateremu ni vedel imena. Snel je roke in pod glave in jih sklenjene pritisnil na čelo

"Ali sem ljubosumen na Ireno? Kaj jo še ljubim? Ljubim! Ali nisem že davno iztrošil zadnji utrip srca, ki bi mu utegnil reči ljubezen? Ljubezen sanje. Užitek resnica. In vendar —"

Azbad je planil z ležišča in hodil nemirno po marmoru. V srcu je bil ves razdejan. Zdelo se mu je, da kliče Irena na pomoč da je izrekla v tiho vdanočstjo njegovo ime in ga rotila, naj se spomni ljubezni, katero ji je nekada prisegel, in naj jo otme.

Ramburjen, omotičen in razdrojen se je zgrudil Azbad na trdo ležišče, veke kro se strnile, viharen sen se je zgrnil čezenj. Drugo jutro je sedel truden ob mizi. V obraz mu je sve-tilo solnce. Na licu mir kakor gladina tihe Propontide. Od-maknil je roko od glave, udaril krepko po mizi in se glasno zasmejal samemu sobi.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

SLOVENCJI V FRANCOŠKIH VOJNAH

Po letu 1805 in zlasti po avstrijskih vojaških reformah in pripravah je Napoleon vedno bolj stremel, da odtrga Avstriji polagoma vse njene zaveznike ter jo popolnoma osami. Po srečilo se mu je pridobiti zase Rusijo in Prusijo; ostali so ob Avstriji edino le Angleži, ki so pa mogli pomagati le z denarjem. Ker je razen tega bila večina nemških knezov z Napo-elonom, je ta upal, da bo Avstrijo, ki se je zanašala na njegovo vojno s Španci, in predvsem še na svoje bramborvske bataljone, končno popolnoma strl. Da bo prišlo do zopetne vojne, o tem so bili vsi prepričani in so se za to delale povsod velike priprave.

Že v februarju 1809 so bili odnosi med Avstrijo in Francijo tako napeti, da je Napoleon odpoklical svojega poslanca z Dunaja. Sredi marca so bile vojne priprave končane vsa avstrijska armada, ki je ta krat štela 280.000 mož redne vojske in 224.000 deželnih branilcev, oborožena in bojni načrt izdelan. In 9. aprila 1809 je 120.000 Avstrijcev pod vodstvom nadvojvode Karla prekoračilo bavarsko mejo, da na padejo francosko-nemške čete. Toda zamudili so s svojo počasnostjo pripraven tenotek, ko se je Bonaparte še mudil v Parizu in so njegovi generali zagrešili že več taktičnih napak. Po naporni ježi iz Pariza se je Napoleon naenkrat pojavil ob Donavi, bliskoma pregledal položaj in takoj spoznal odkod mu grozi prava nevarnost. Z vseni silami se je vrge na Karlove čete, dobro vedoč, da bodo vojna podjetja v Italiji brez pomena, kakor hitro se mu posreči premagati glavnega nasprotnika. Ko je videl, kako malo so napredovali Avstriji od začetka vojne, je veselo vzkliknil: "Čez en mesec smo na Dunaju!" Pa niti toliko časa ni potreboval za to pot.

Dne 10. aprila 1800 so avstrijske čete, razpostavljene ob Savi in Dravi, začele prodirati čez Pontabelj, Predil, Čedad in Gorico v Furlanijo, ki je bila del Napoleonovega italijanskega kraljestva. Tu je v bitkah pri Sacilu, Pordenonu in Fontani Freddi nadvojvoda Janez s svojimi notranjskimi četami premagal Francoze. Toda ves ta zmagovalni pohod je bil brez vsake koristi, ker se je moral Janez v začetku maja z vso vojsko naglo umikati iz Italije radi neugodnega položaja na severnem bojišču. Pri umikanju so se posebno izkazale graničarske posadke v obmejnih trdnjavah pri Naborjetu na Predelu ozirama pri Bovcu. (Avstrijskim četam ob Soči je poveljeval general Zach, ki pa je imel pod seboj le pet bataljonov tržaških kranjskih in goriških bramborcev in majhen oddelek rednega vojaštva s 7 topovi. S temi silami ni mogel zabraniti Francozom prehoda čez Sočo. Ko so Francozi prečkavili reko pri Za-

gradu se je moral Zach hitro umikati iz Vipavske in je sklenil braniti se šele v utrjenih okopih pri Razdrtem. Tu so se Avstrijci utaborili od strmih sten Nanosa pa do višin vzhodno od Senožč. Še 1805 so pričeli z utrjevanjem a niso dokončali dela; sedaj je pa v naglici gradilo utrdbe do 3000 ljudi.

General Zach je dospel 16. maja v Razdrto, pregledal postojanke in ukazal majorju Ca-zanu da jo brani. Sam pa je preko Postojne hitel za glavno armado bana Gyulaia, ki se je umikala proti Hrvaški. Že drugi dan je prišlo do vročih bojev. Francozom se je posrečilo prodreti čez Nanos ter priti za hrbet Avstrijcem, ki so se morali umakniti in posadka utrdbe je bila popolnoma ohkoljena. Vse pozve naj se vda je poveljnik zavrnil. Kljub hudim navalom nasprotnika so se branilci držali v svojih postojankah, upajoč, da jim ban pošlje pomoč iz Ljubljane. Toda to upanje jih je varalo; pohajati pa so jim začela živila in zmanjkalo jim je vode. 20. maja so si razdelili zadnji kosček kruha. Ker je bil ob takih razmerah nemogoč nadaljni odpor, zato se je major Ca-zan začel pogajati z francoskim generalom McDonaldom o predaji. Istočasno kot pri Razdrtem se je vršil tudi boj pri Podkraju, kjer so se Avstriji postavili po rebu Francozom da bi varovali redni umik in prevoz na stari ljubljanski cesti. Toda izmučene čete so kmalu podlele francoski premoči. Dne 19. maja, dan po zasedbi Trsta, so Francozi vkorakali na Vrhniko, ki so jo Avstriji izpraznili brez boja.

Ako so se posadke in poveljniki v bojih pri Naborjetu, Bovcu, na Predelu, pri Razdrtem in Podkraju, ki so se vršili vsi v teku enega tedna, obnašali po vojaško in hrabro, je bila obramba Ljubljane mnogo manj slavna. Ljubljana se je vdala takorekoč brez vsakega boja, zato je bilo mnogo zasilnih utrdb po Golovcu, Ljubljanskem gradu in drugih višinah, na katerih bi manjša posadka mogla dalje časa zadrževati Francoze. Ban Gyulai je izročil poveljstvo mesta 76 letnemu starčku, roj. Belgijcu z imenom pl. Moitelle. Ta je sicer zelo sovražil Francoze kot revolucionarje a ko so ti prišli v bližino Ljubljane, se je brz vdal in to proti volji podrejenih mu častnikov, ki so ga hoteli, ko se je pogajal o predaji. A bilo je že prepozno, francoski vojak so se vtihotapili v mesto in so tako napravile avstrijske vojske neškodljive.

S padcem Ljubljane so bile vojne operacije na slovenskem ozemlju končane; francoske armade so imele prosto pot na sever, kamor se jim je mudilo na pomoč svojemu vrhovnemu gospodarju Napoleonu. Na slovenskem ozemlju so se držali

Avstriji le že na Dolenskem, ker so imeli trdno zaledje v Hrvaški. Pred svojim odhodom na Havatsko je naročil bana Gyulai francoskemu majorju Du Montetu, naj Francozov ne pusti pri miru in naj jih drži v vednem strahu.

Ko je moral McDonald zaradi neugodnih poročil izpred Dunaja naprej čez Maribor na Gornjo Štajersko, tedaj je imel Gyulai priliko, da osvobodi Ljubljano, kjer so imeli Francozi le majhno posadko. Udaril bi McDonaldu za hrbet, ali pa bi šel vsaj naproti maršalu Marmontu, ki je prišel 28. maja na Reko, prodirajoč iz Dalmacije. Toda ban je čakal in čakal ter s tem zamudil pravi čas. Marmont je brez posebnih zaprek prišel 3. junija v Ljubljano odkoder se je po nekaj dneh napotil proti Štajerski in dalje proti Dunaju.

Du Montet je iz Novega mesta neprestano pazil, kaj se go-či v Ljubljani. Znano mu je bilo, da je v Ljubljani le malo francoskih vojakov. Zato je sklenil nenadoma napasti po hišah nastanjene vojske ujeti ali pa od trdnjave odrezati, po tem se hitro polastiti gradu Opolčici 27. junija so tiho vdrli Avstriji v mesto, brez tega, da bi sprožili strela ter so zajeli francosko kavalerijo. Napad na grad pa se jim ni posrečil, ker francoski poveljnijo čil general Quetard, je v prvem hrupu zbežal po lestvi na grad ter s strelci alarmiral posadko, ko se potem s topovskim ognjem odbila napad Avstrijcev. Francozi so potem bolj stražili dohode v mesto, v katerem so povečali posadko ter pridržali več uglednih meščanov za talec itd.

Dasi so v takratnih vojnah mnogo bolj varčevali s človeškimi življenji ter niso tako lahko miselno rušili vse vprek, kakor delajo to v sedanji vojni, je vendar prizadela tretja francoska okupacija strahovito gorje po naših krajih. Že Avstrija je doobra izmogožala naše pokrajine in odpeljala, kar je imelo kaj vrednosti. A ko so prišle številne francoske armade v naše kraje, so z revkizicijami in drugimi dajatvami popolnoma oplenile že izropano ljudstvo. Zato ni čudno,

NOČEM PLACATI VEČ KOT NAJVIŠJE URADNE CENE! NE SPREJMEM RACIONIRANIH ŽVIL AKO NE ODDAM ZNAMK!

če je bilo kljub strogemu redu mnogo uporov po deželi in tudi mnogo rokovnjaških tolpa, kar je le še večalo gorje. Povrh tega je bilo po deželi mnogo avstrijskih agentov, ki so hujskali ljudstvo k nepokornosti in uporu. Vendar se je ljudstvo pomirilo, ko so na posredovanje ljubljanskega škofa Kavčiča in drugih veljakov, Francozi obljubili pomilosočnje vsem, ki se mirno vrnejo na svoje domove. Po sklenjenem miru so bile tudi znatno zmanj-

sane strahovite dajatve in revkizicije, ter je s tem začela nova doba za naše dežele, ki je trajala 4 leta.

Tovarna za gumij razbita Poročilo iz Barcelone na Španskem pravi, da je časovna bomba eksplodirala v tovarni za umetni in stari gumij v Grenoble v Franciji. Tovarna je izdelovala avtomobilske obroče za nemško armado.

ZA REVMATIČNE BOLEČI DOBITE PAIN-EXPELLER Od leta 1867... Zanesljiv Uniment za družino

Sedaj \$2 "Ko smo šli v morje bridkosti" Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJSEK Tu spodaj so priročna nekatera mnenja naših rojakov in rojakinj. Ki jih je pisatelj knjige prejel od onih, ki so knjigo naročili in prečitali. Tu je samo en del teh mnenj, ker radi pomanjkanja prostora ni mogoe priobčiti vseh.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovec Spisal Ivan Albrecht Cena 50 centov Balade in romance 3. izdaja - A. Askere Cena 50 centov Ko smo šli v morje bridkosti Spisal Rev. K. Zakrajsek Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limanice in sanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo že dolgo prej kot jo je napadel. Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani. Cena \$2.-

Bolgarski biser Povest - Spisal Vitoj Jelenc 50 centov Slutnje Spisal Ivan Albrecht Cena 50c Živi izviri Spisal Ivan Matičič Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. 13 poglavij - 413 strani v platnu vezano. Cena \$2.-

POUČNI SPISI Pohorske poti Spisal Janko Glaser Cena 50c Angleško Slovensko Berilo (F. J. Kern) - Vezana knjiga Cena \$2.- Knjiga o dostojnem vedenju 111 strani. Cena 50 centov Mlekarstvo Spisal Anton Perc. 8 slikami. 168 strani. - Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem. Cena 50 centov Obrtno knjigovodstvo 258 strani, ezana. - Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno knjigovodstvo ter delničarstvo. Cena \$1.-

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!